Nr 36

Konstitutionsutskottets betänkande med anledning av motion om ett differentierat avgiftssystem i kommuner med fritidsbebyggelse.

Motionen

I motionen 1974:591 av herr Karlsson i Malung m. fl. (s) hemställs "att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär en översyn av kommunallagen i syfte att ge kommunerna möjlighet att tillämpa ett differentierat avgiftssystem mellan personer mantalsskrivna i kommunen och personer som vistas i kommunen i hus av fritidskaraktär men som är mantalsskrivna i annan kommun".

Motionärerna framhåller bl. a. att många personer som innehar fritidshus är bosatta och mantalsskrivna i annan kommun än "fritidskommunen". Kommunallagens likställighetsprincip innebär enligt motionärerna att ingen person eller grupp av personer får gynnas eller missgynnas i förhållande till andra. Detta innebär, enligt motionärerna, att kommunen inte kan ta ut högre anslutnings-eller andra fasta avgifter av personer som bor i fritidshus och att den subvention som kommer de egna kommuninvånarna till del också gynnar personer som är mantalsskrivna och skattskyldiga i andra kommuner. Motionärerna anser att det bör vara möjligt för kommun att ta ut olika avgifter för egna invånare och för personer mantalsskrivna i annan kommun, om dessa på ett likartat sätt utnyttjar kommunens serviceanläggningar. Dock skall ingen behöva betala högre avgift än att full kostnadstäckning uppnås. I motionen erinras vidare om att 1962 års fritidsutredning (i betänkandet SOU 1965:19) bl. a. föreslagit att kommunerna skall få möjlighet att lägga en årlig fast avgift på den byggnad som huvudsakligen begagnas som fritidsbostad.

Beträffande den närmare motiveringen hänvisas till motionen.

Remissyttrande

Sedan *Svenska kommunförbundet* beretts tillfälle att avge yttrande över motionen har förbundets styrelse i ett den 19 april 1974 avgivet yttrande anfört följande.

Det förhåller sig otvivelaktigt så att värdkommunerna för fritidsbebyggelse får vidkännas kostnader för fritidsboendet som icke täckes av den kommunalskatt (garantiskatt) som härrör från fritidsbebyggelsen. Det var mot bakgrund av detta förhållande som styrelserna 1965 i dåvarande Svenska stadsförbundet och Svenska kommunförbundet i avgivna yttranden över

1962 års fritidsutrednings betänkande anslöt sig till förslaget om en särskild avgift för fritidshus.

Nämnda förhållande kan tala för att värdkommunerna på ett eller annat sätt bör beredas möjlighet att kompensera sig för dessa kostnader. Rätten eller friheten för kommunerna att avväga skatte- och avgiftsfinansiering av servicen till invånarna kan också tala för att ett differentierat avgiftssystem bör vara tillåtligt.

Å andra sidan har den nu genomförda kommunsammanläggningen medfört att antalet personer med fritidshus i annan kommun än hemortskommunen (utbor) minskat jämfört med tidigare förhållanden. (Det finns dock alltjämt utpräglade fritidskommuner med fritidshusägarna boende i andra kommuner.) Därtill kommer att kommunerna på senare tid nödgats eftersträva en bättre kostnadstäckningsgrad för sin service på vissa verksamhetsområden, t. ex. för eldistribution, vatten och avlopp, renhållning o. dyl. Vidare bör i sammanhanget beaktas den i den nya lagen om skatteutjämningsbidrag införda regeln om beräknande av sommarstugukommunernas skattekraft, innebärande att kommuner med tillskott av skatteunderlag – till skillnad mot tidigare – tillgodogöres skatteinkomsterna av garantiskatteunderlag för fritidshus ägda av utbor.

Avslutningsvis vill styrelsen meddela, att frågan om avgiftsfinansiering av kommunala tjänster och serviceinsatser skall – utifrån flera aspekter – utredas av den kommunalekonomiska utredningen enligt vad som angivits i dess direktiv, varvid frågan om ett differentierat avgiftssystem möjligen kan komma under prövning.

Utskottet

I motionen hemställs att riksdagen skall hos Kungl. Maj:t begära en översyn av kommunallagen i syfte att ge kommunerna möjlighet att ta ut olika avgifter för egna invånare och för personer som är mantalsskrivna och skattskyldiga i andra kommuner. En förutsättning för en sådan ordning bör enligt motionen dock vara att ingen skall behöva betala högre avgift än att full kostnadstäckning uppnås.

Motionens syfte är att få till stånd ett differentierat avgiftssystem i kommuner med fritidsbebyggelse och på så sätt underlätta för "fritidskommuner" att finansiera de investeringar och de ökade kostnader för kommunal service som utvecklingen beträffande fritidsbebyggelsen medför. Även om de omfattande kommunsammanläggningarna under senare år medfört en viss minskning av antalet personer med fritidshus i annan kommun än hemortskommunen är den i motionen berörda frågan enligt utskottet av stort intresse för berörda kommuner.

Såsom kommunförbundet anfört i sitt yttrande över motionen har kommunerna på senare tid eftersträvat en bättre kostnadstäckning än tidigare för sin service på vissa verksamhetsområden, t. ex. för eldistribution, vatten och avlopp samt renhållning. Kommunförbundet erinrar vidare om den i den nya lagen (1973:433) om skatteutjämningsbidrag införda regeln att

det skatteunderlag som avser fritidsfastigheter i kommunen skall avräknas från det egna skatteunderlaget då kommunens skatteutjämningsbidrag räknas ut. Härigenom har fritidskommunernas särskilda problem kommit att beaktas (se prop. 1973:44 s. 73–74). Vidare bör erinras om att frågan om avgiftsfinansiering av kommunala tjänster i stort f. n. övervägs av den kommunalekonomiska utredningen (Fi 1971:08).

Med hänvisning till angivna förhållanden har utskottet inte ansett det påkallat att nu föreslå att riksdagen tar något initiativ i den i motionen aktualiserade frågan.

Utskottet hemställer

att riksdagen förklarar motionen 1974:591 besvarad med vad utskottet anfört.

Stockholm den 15 oktober 1974

På konstitutionsutskottets vägnar
HILDING JOHANSSON

Närvarande: herrar Johansson i Trollhättan (s), Boo (c), fru Thunvall* (s), herrar Mossberg* (s), Sten Andersson i Stockholm* (s), Ahlmark (fp), Bergqvist (s), Fiskesjö (c), Karlsson i Malung (s), Björck i Nässjö (m), Svensson i Eskilstuna* (s), Jonnergård (c), Nordin (c), fru Jacobsson (m) och Berndtson (vpk).

* Ej närvarande vid justeringen.

GOTAB 74 8029 S Stockholm 1974